MAATALOUS

Jätekilit saavat uuden elämän lihantuotannossa

Susanna Kujala hakee maitotiloilta ylijääneitä pikkupukkeja ja kasvattaa ne ruuaksi.

JUSSI SAURAMO

Susanna Kujala tarkistaa jokaisen kilin voinnin päivittäin. Apuna länsigöötanmaanpystykorva Hile.

EURA (MT)

Susanna Kujalaa oli pitkään vaivannut kilipukkien kohtalo vuohenmaitotiloilla. Koska niistä ei ole maidontuottajiksi, ne yleensä lopetetaan viimeistään parin päivän ikäisinä.

Vuonna 2011 Kujala otti 10 kilipukkia omiksi ruokatarpeikseen. Kun hän 1,5 vuotta sitten muutti puolisonsa **Mikko Raitasen** kotitilalle Euran Paneliaan, tilaa avartui suuremmille suunnitelmille.

Viime maaliskuussa, vuosien mietiskelyn ja suunnittelun jälkeen, Kujala ja Raitanen ostivat 30 kilipukkia Laitilasta. Kesäkuun alussa saapui seuraava joukko, 52 ilmajokelaiskiliä.

Kun jälkimmäinen kiliporukka saapui, Kujala oli kesälomalla päivätyöstään. Uusien tulokkaiden ensimmäiset päivät eivät tosin kuulosta lomalta, sillä kilit piti juottaa käsin kahdesti päivässä. Lisämaustetta puuhaan toi se, että kilit oli vieroitettu suoraan emän alta eivätkä ne olleet ehtineet tottua käsittelyyn. Ensimmäinen haaste oli saada ne kiinni.

”Välillä piti mennä metsään potkiskelemaan pikkukiviä”, Kujala kertoo.

Kerättyään hermonsa Kujala palasi pihattoon, pystytti muutaman lisäaidan ja sai kuin saikin kilit lopulta kiinni. ”Onneksi ne oppivat pian, että tuolta ihmiseltä saa maitoa ja tulivat itse juomaan.”

Muutaman ensimmäisen päivän jälkeen suurin osa oppi juomaan hapanmaitojuomaa itse tutista. Kujala kiersi silti päivittäin tuttipullon kanssa varmistamassa, ettei kukaan ole jäänyt nälkäiseksi.

Kustannukset vielä kysymysmerkki

Juotto on paitsi työläin, myös kallein vaihe kilinkasvatuksessa. Kilien ensimmäiset pari kuukautta Kujala valmistaa noin sata litraa hapanmaitojuomaa päivässä. Vieroituksen jälkeen rehua ei kulu paljon, mutta vastaavasti maitolinjaiset vuohet myös kasvavat hitaasti.

Kujala ei uskalla vielä arvioida, miten kannattavaa toiminta on. ”Vielä ei tiedä, pitääkö näitä kasvattaa puoli vuotta vai puolitoista vuotta.”

mattimaisesti kuin mahdollista”, Kujala kertoo.

Toistaiseksi kaikki on sujunut hyvin: suuremmilta sairasteluilta on vältytty ja eläimet ovat tulleet toimeen keskenään. Suuri merkitys lienee sillä, että tilaa riittää eikä kuttujen suosiosta tarvitse tapella tai stressata.

”Kolme pukkia olen lopettanut ja laittanut omiksi lihoiksi. Yksi oli kaksineuvoinen ja sotki paikat, kaksi muuta olivat vatsavaivaisia eikä niitä saatu kuntoon.”

Hyppimistä ja kiipeilyä rakastavat eläimet tyytyvät harrastamaan pihaton aitojen sisäpuolella. Tilanne voi kuitenkin muuttua, kunhan ne ehtivät murrosikään.

”Voi olla, että joudumme jossain vaiheessa korottamaan seiniä, että ne pysyvät tuolla”, Raitanen toteaa.

”Kuten vuohenkasvattajat joskus sanovat: ’Jos et vielä ole hullu, hanki itsellesi vuohi’”, Kujala lisää.

Pariskunta ilmeisesti pitää haasteista, sillä jutun kirjoittamisen jälkeen tilalle haettiin vielä 30 kiliä lisää. Yhteensä niitä on nyt 112.

KATJA SAHLSTEDT

Alkuperäistuki sallisi risteytykset

Maitorotuinen vuohi kasvaa hitaasti eikä teuraspainossaankaan ole kovin lihaisa. Siksi **Susanna Kujala** haluaisi tuoda Tanskasta lihapukkeja tai niiden siementä risteytysten tekemiseen.

Maitorotuisen kutun astutus tai siemennys liharotuisella eläimellä olisi voitto sekä maito- että lihatilalliselle. Maitotilallisen ei tarvitsisi lopettaa kilejä, vaan ne voisi myydä eteenpäin lihatilalliselle, joka saisi niistä aikanaan paremman tuoton kuin puhtaasti maitorotuisista saisi.

Toistaiseksi suunnitelmia ovat varjostaneet alkuperäistuen ehdot.

”Maitokuttuja voisi astuttaa lihapukeilla, mutta sitten kutulta menisi tuet”, Kujala pohtii.

Alkuperäisrotuisen suomenvuohen tai -lampaan pitää viiden vuoden aikana tuottaa puhdasrotuisia jälkeläisiä kolme kertaa, jotta siitä maksettaisiin alkuperäisrodun tukea. Tuen ehtona on, että alkuperäisrodun lisäämisessä käytetään vain samanrotuista eläinainesta.

Ehdon voi ymmärtää kahdella tapaa. Lammaspuolella on tulkittu, ettei suomenlammasta saa risteyttää muunrotuisella lampaalla. Toisaalta voisi ajatella, että risteytysten tekeminen ei ole varsinaisen alkuperäisrodun lisäämistä, vaan jotain muuta.

Jos alkuperäisrotuinen eläin siis tuottaa viiden vuoden aikana kolme kertaa puhdasrotuisia jälkeläisiä, voisiko se niiden lisäksi tuottaa jotain muutakin?

”Eihän muiden rotujen käyttöä sen lisäksi voi estää. Tukiehtojen mukaan se ei ole erikseen kiellettyä”, kommentoi Mavin ylitarkastaja **Ulla Sihto**.

Sihto toteaa, että kunhan eläin on tuottanut vaaditun määrän puhdasrotuisia jälkeläisiä, Mavi ei ole kiinnostunut muusta.

”Ei se varmaan kauhean yleistä ole, mutta olen kuullut, että näin on tehty.”

Sihto kuitenkin uskoo, että jos risteytyksiä aletaan tehdä laajalti, asia herättää ainakin keskustelua.

KATJA SAHLSTEDT

Kilipukit ovat maidon sivutuote

Kutun täytyy poikia, jotta se lypsää. Maidoneritys jatkuu usein pitkään, suomenvuohella jopa useamman vuoden.

Suomalaiset tuotantovuohet ovat suomenvuohia. Ne tiineytetään muutaman vuoden välein.

Suomessa on noin 6 000 vuohta, joista noin puolet on tuotantoeläimiä.

Kuttu poikii kerralla 1–3 kiliä.

Kuttukileistä tulee useimmiten uusia lypsäjiä, mutta pukeille ei ole käyttöä. Maitorotuisten eläinten kasvattaminen lihaksi ei toistaiseksi ole kannattanut.

Osa pikkukileistä saa kodin lemmikkinä, mutta omistajien mieli usein muuttuu, kun suloisesta kilistä kasvaa omapäinen pukki.

Pukinliha on rasvatonta ja riistamaista ja sopii kaikenlaiseen ruuanlaittoon.

KATJA SAHLSTEDT

Hinnat nousussa viljapörsseissä

Viljapörssit hyppäsivät juhannuksen jälkeisellä viikolla ja nousu jatkui viime viikolla. Pörsseissä saavutettiin viime viikolla tämän vuoden korkeimmat noteeraukset.

Pariisin viljapörssissä lähin vehnänoteeraus on noussut yli 200 euron ja elokuun rapsinoteerauskin kävi yli 400 eurossa tonnilta viime viikolla.

Syynä nousuun ovat epäsuotuisan sään vuoksi laskeneet satoennusteet sekä ennakoitua pienemmät varastot.

Kansainvälinen viljaneuvosto IGC laski kesäkuun lopun arviossaan hiukan ennustettaan maailman vehnäsadosta kaudella 2015/2016. Laskua tuli muun muassa Keski-Euroopan ja Australian kuivuuksien vuoksi.

IGC kuitenkin muistuttaa viljavarastojen ja satonäkymien olevan maailmalla edelleen hyvät.

Viime viikolla maissin ja soijan hinnat olivat nousussa, kun Yhdysvalloissa niiden varastot olivat ennakoitua pienemmät. Lisäksi kylmän ja märän sään pelätään olevan haitaksi Yhdysvaltojen maissikasvustoille, vaikka maissi yleensä hyötyy kosteudesta.

Kanadassa vehnäala jää tänä vuonna aiemmin arvioitua pienemmäksi viljelijöiden suosiessa muun muassa öljykasveja.

Kotimaan ostotarjouksissa oli nousun merkkejä, mutta ei samanlaista hyppäystä kuin pörsseissä maailmalla.

TUURE KIVIRANTA

Viljojen ostohintoja euroa/tonni, alv 0 %
Osa hinnoista päivän hintoja, osa viikkohintoja

Vehnä		A-Rehu	125 ↑
Agrimarket	161 ⇆	Avena (elintarvikek.)	115–129 ↑
Avena	163–165 ↑	Kesko (vienti)	121–129 ⇆
Fazer 1)	160–162 ↑	Kinnusen Mylly	125 ⇆
Helsingin Mylly 2)	165 ⇆	Raisioagro	95–100 ⇆
Helsingin Mylly 3)	140 ⇆	Satarehu	125 ⇆
Kesko	149–159 ↑	**Suurimokaura**	
Kinnusen Mylly	165 ⇆	Fazer	132–135 ↑
Myllyn Paras	158 ⇆	Helsingin Mylly	135 ⇆
Raisioagro	158 ⇆	Myllyn Paras	134 ⇆
Viking Malt (mallas)	161 ⇆	Raisioagro	131 ⇆
Luomuvehnä		**Luomukaura**	
Agrimarket	210 ⇆	Agrimarket	220 ⇆
Fazer (valk. väh. 12 %)	240–245 ⇆	Fazer (suurimo)	253–260 ↑
Rehuvehnä		Helsingin Mylly (suurimo)	225–240 ⇆
Agrimarket	130–136 ⇆	Polar bio oats	230 ⇆
A-Rehu	145–150 ⇆	**Luomurehukaura**	
Avena	130–138 ⇆	Agrimarket	137–165 ⇆
Kesko	122–137 ↓	Kinnusen Mylly	180 ⇆
Kinnusen Mylly	115 ⇆	**Ruis**	
Raisioagro	129–140 ⇆	Agrimarket	175 ⇆
Satarehu	145 ⇆	Avena	175 ⇆
Luomurehuvehnä		Fazer 2)	176–178 ⇆
Agrimarket	140–170 ⇆	Kinnusen Mylly 3)	185 ⇆
Raisioagro	170 ⇆	Myllyn Paras	180 ⇆
Rehuohra		Raisioagro	177 ⇆
Agrimarket	129–135 ⇆	**Luomuruis**	
Altia	135 ⇆	Agrimarket	290 ⇆
A-Rehu	130–135 ⇆	Fazer	290–295 ↓
Avena	121–131 ↑	**Kevätrypsi ja -rapsi**	
Kesko	114–131 ⇆	Avena	368–383 ↑
Kinnusen Mylly	130 ⇆	**Luomurypsi**	
Raisioagro	129–132 ⇆	Agrimarket	500–550 ⇆
Mallasohra		**Härkäpapu**	
Agrimarket	145–148 ⇆	Agrimarket	200 ⇆
Raisioagro	148 ⇆	Raisioagro	215 ⇆
Viking Malt (mallas & ents.)	148 ⇆	**Luomuhärkäpapu**	
Luomumallasohra		Agrimarket	255 ⇆
Agrimarket	205 ⇆	Raisioagro	290–300 ⇆
Elintarvikeohra		**Luomurehuherne**	
Viking Malt	138 ⇆	Agrimarket	272–290 ⇆
Luomurehuohra		**Luomuruokaherne**	
Agrimarket	155 ⇆	Agrimarket	360 ⇆
Rehukaura		**Luomuspeltti**	
Agrimarket	125–129 ⇆	Birkkalan tila	600 ⇆
–vienti, myllykaura	127–129 ⇆		

Hinta noussut ↑ pysynyt ennallaan ⇆ laskenut ↓ viikon takaisesta.

1) Sako vähintään 180. 2) Valkuainen vähintään 12,8 tai yli, sako vähintään 220. 3) Valkuainen 11–12,5, sako vähintään 220.

Hintatiedot ostajilta

Esikotelomätää ruotsalaisella lääninmehiläistarhalla

Ruotsalainen Lantbrukets affärstidning ATL kertoo, että kalmarilaisella lääninmehiläistarhalla joudutaan hävittämään polttamalla puoli miljoonaa mehiläistä.

Seitsemän tarhan kahdeksastatoista mehiläisyhdyskunnasta joudutaan tuhoamaan, koska pesistä on löydetty esikotelomätää.

Tarhan ympäristössä kolmen kilometrin säteellä sijaitsevilta mehiläistarhoilta otetaan näytteitä, jotta saadaan selville, onko tauti levinnyt muuallekin.

Lääninmehiläistarha toimittaa jalostusmunia ja toukkia sekä Öölannin että Etelä-Kalmarin mehiläistarhoille.

Esikotelomätä leviää usein villimehiläisten välityksellä.

Esikotelomätä on bakteeritauti. Se tappaa mehiläistoukkia ja leviää usein villimehiläisten välityksellä. Ihmisille esikotelomädästä ei ole vaaraa.

Suomessakin esikotelomätä kuuluu lain mukaan valvottaviin ja vastustettaviin eläintauteihin. Taudista on ilmoitettava virkaeläinlääkärille.

Suomessa tautia esiintyy jatkuvasti.

REA PELTOLA

USA uusii gm-tuotteiden valvontaa

Muuntogeenisiä kasveja, eläimiä ja ruokaa koskevaa säätelyä ryhdytään päivittämään, Yhdysvaltojen ympäristönsuojelua, ruokaa ja lääkkeitä sekä maataloutta valvovat viranomaiset kertovat.

Säätelyä on viimeksi päivitetty vuonna 1992. Sen jälkeen gm-tuotteiden määrä on lisääntynyt, kun tutkimus ja teknologia ovat kehittyneet.

Sääntöjen halutaan säilyttävän suojan kansanterveydelle ja samalla helpottavan yritysten toimintaa Yhdysvaltain liittovaltion säädösten keskellä.

Sekä yritykset että ympäristöpuoli ovat esittäneet, että USA:n ruokaketjussa tarvitaan enemmän läpinäkyvyyttä. Sen vuoksi tarvitaan myös pakolliset merkinnät tuotteisiin, joissa on käytetty geenimuuntelua.

Republikaanit ovat vastustaneet pakollisia merkintöjä.

REA PELTOLA

ALANSA PARHAAT
ON RUNSAS KOOSTE TASOKKAITA JA MONIPUOLISIA TUOTTEITA SEKÄ PALVELUJA TARJOAVISTA YRITYKSISTÄ

ATK-OHJELMAT
VILJELYOHJELMISTO ILMAISEKSI KÄYTTÖÖN
– laskutusohjelma pelkällä vuosimaksulla
– kirjanpito tarpeesi mukaan
www.softsalo.fi/reilutarjous

APERUOKINTA
Keenan True Technology
Per 050 34 77853
Juha 0400 265 637
www.keenansystem.fi
Kokonaisratkaisu
asiantunteva neuvonta ja apevaunu yhdessä
• Pieni tehontarve
• Hyvä rehuhyötysuhde

BIOLÄMMITYSKATTILAT
HERZ-pelletti- ja -hakekattilat
– Hyvät käyttökokemukset – tyytyväiset asiakkaat
– Automaattiset puhdistukset – vähemmän huoltotyötä
– Erinomainen hyötysuhde – kuluttaa vähemmän polttoainetta
– SolarBiox Oy:ltä hyvä ja luotettava asiakaspalvelu koko Suomen alueella
SolarBiox
SolarBiox Oy PL 57, 00381 Helsinki
solarbiox@solarbiox.fi, www.solarbiox.fi
P. 045 675 55 65 (Vaasa), 040 7211 486, 0400 613 552 (Espoo, Helsinki)
10 – 10 000 kW

HOLVIKELLARIT
Säilö ilman sähköä!
Tilaa esite!
JR Holvikellari
p. (02) 826 0700
www.jrholvikellari.fi
Hinnat alk. 830,-

HOLVISAUNAT
Löylyt vertaansa vailla!
Tilaa esite!
Holvisaunat Oy
p. (02) 826 0700
www.holvisaunat.fi
Hinnat alk. 4 350,-

ILMASTOINNIT TYÖKONEISIIN
KHP TYÖKONEILMASTOINNIT
Laadukkaat ilmastoinnit työkoneisiin!
• Ilmastoinnit • Huoltolaitteet • Varaosat
AIR CLIMA - ilmastoinnin huoltolaite
Puh. 010 292 8170 myynti@khp-myynti.fi
www.khp-myynti.fi

LIETEPUMPUT
PAMECO 100 ja 120 lietepumput
– kuumasinkitty
– siivessä tehokkaat terät
– täyttöputki 5 m, tukijalat
– pumppausteho 8–10 m³/min
– pit. 3–4 m altaan syvyydestä riip.
– sähköpumput, hydr. uppopumput ja täyttöpuomit
POTKURISEKOITTIMET 8–10 m kuumasinkittynä
PAKOLAN KONEPAJA
p. (08) 440 981, NIVALA. www.pakola.fi

LIETTEENSEKOITIN
JUKKA-EC Manure mixer
UUSI MALLI
Tutustu uusittuihin kotisivuihin
www.tikkasenpaja.fi
TIKKASEN PAJA KY
050–5642 878 74720 NIEMISKYLÄ

KESANTO/TIENVARSISILPPURIT
www.energian.net 80 eri mallia
Myös BERTI kela- ja tasojyrsimet
ENERGIANSÄÄSTÖ OY
019 338 164, 0500 316 119

MOOTTOROIDUT KOTTIKÄRRYT
BRAVO Mobarrow®
Akkukäyttöiset kottikärryt
Tee työstäsi kevyempää ja sujuvampaa, päivitä kottikärrysi sähkötoimiseen. Soveltuu myös sisäkäyttöön, toisin kuin polttomoottoreista voimansa saavat!
rakennustyömaat, yrittiviljelmät, marja- ja viinitarhat, halkotyöt, maatalous, tallit ja kennelit, teollisuus, kiinteistönhuolto, puutarha- ja pihatyöt...
Runsaasti lisävarusteita ja erikokoisia kuuppia
www.energian.net
Energiansäästö Oy
P. 019–338 164
0500–316 119

PERÄVAUNTU/VENETRAILERIT
TEKNO-TRAILER.fi
Vahva ja Turvallinen Valinta

RIKKAÄES
Hatzenbichler
– rikkaäkeet, harat
– pneumaattiset piensiemenkoneet
Työleveydet 3–27 m
LEHNER piensiemenlevitin
säiliö 110 l
Levityksleveys 2–24 m
Energiansäästö Oy
P. 019–338 164, 0500–316 119
www.energian.net

TRAKTORIN KÄYTETYT VARAOSAT
Purettuja varaosia traktoreihin.
PURKUPOJAT OY
P. 045-1331 221
P. 045-1331 222

TRAKTORIN PERÄVAUNUT
– KIRE perävaunut kaikkeen kuljetukseen –
Seppo Kuisma Oy
Linnamäentie 3
24910 Halikko As.
info@seppokuismaoy.fi
p. 02–7318 251

VILJANKÄSITTELYLAITTEET
MURSKA 220 SM
Timantinkova valssimylly kuivan ja hapotetun viljan litistämiseen.
• Herne-viljaseokselle erik. valssit, tehokas ja hiljainen
• Helppo huoltaa
www.murska.fi
www.k-maatalous.fi K-MAATALOUS

VILJAMYLLYT
VILJAMYLLYT Osttiroler
Suomessakin jo 25 vuotta.
VILJA SÄILYY JYVINÄ EI JAUHOINA.
019–338 164, 0500–316 119
www.energian.net
ENERGIANSÄÄSTÖ OY

KANTAVUUSMITTAUKSET
ROAD MASTERS KANTAVUUSMITTAUSPALVELUT
Kantavuusmittaukset koko maassa nopeasti ja luotettavasti pudotuspainolaitteella ja levykuormituslaitteella.
West Coast Road Masters Oy
• Puh. 0400 121 907 • roadmasters.fi

TILAA LEHTI
Suomen 2. luetuin päivälehti
MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maakunnat vahvassa
Lukijamäärä 336 000 (KMT 2014)
Levikki 78 899 (LT 2014)

SOITA NUMEROON 020 413 2321 JA VARAA OMA PAIKKASI!
Koosteet kolmen kuukauden jaksoissa: touko-, kesä-, heinäkuu